

Mikä on ECVET?

Yleistä taustaa

Tavaroita ja palveluja varten luotavien yhtenäisten sisämarkkinoiden muodostamisessa saavutettujen edistysaskelien lisäksi työntekijöiden liikkuvuudella ei ole huomattava merkitys ainoastaan Euroopan taloudellisen yhtenäisyyden edistämisen kannalta, vaan myös rajojen ylitse ulottuvan kokemustenvaihdon tiivistämisen ja eurooppalaisen identiteetin muodostamisen hyväksi tehtävän työn kannalta. Elinkeinoelämän todellisuus ei ole tähän mennessä pystynyt täyttämään näiden tavoitteiden saavuttamiselle asetettuja vaatimuksia. *Ammatillinen peruskoulutus* voisi olla se elämänvaihe, jossa eurooppalaiset työntekijät keräävät jo varhain kokemuksia liikkuvuudesta. Tosiasiassa perusammattikoulutusta saavien henkilöiden vaihto Euroopan sisärajojen ylitse ei kuitenkaan ole määrällisesti mitenkään merkittävää. Euroopan opetusministerien neuvosto sopi Lissabonin työohjelmassaan helmikuussa 2002 systemaattisesta ja jäsennellystä koulutusyhteistyöstä Euroopan unionin piirissä. Kööpenhaminan julistuksessa (2002) todettiin ennen kaikkea ammatillista perus- ja lisäkoulutusta koskevan suorituspistejärjestelmän kehittäminen yhteiseksi tehtäväkentäksi. *Eurooppalaisen opintosuoritusten siirtojärjestelmän kehittäminen ammatillista koulutusta varten – European Credit (Transfer) System for Vocational Education and Training (ECVET)* – ottaa lähtökohdaksi korkean asteen koulutuksessa sovelletun eurooppalaisen opintosuoritusten siirtojärjestelmän - European Credit Transfer System (ECTS) opiskelijoiden liikkuvuuden edistämiseksi Euroopan sisällä, joka on kehittynyt vuodesta 1989 lähtien, ottaen kuitenkin huomioon *ammattillisen koulutuksen erikoispiirteet*. Komissio on siksi perustanut teknisen työryhmän, joka aloitti työnsä joulukuussa 2002. Työryhmän valmistelevan työn perusteella yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen pääjohtajille esiteltiin heinäkuussa 2005 Brysselissä ehdotus ECVET-malliksi. Tällä hetkellä ehdotusta hiotaan – ennen muuta molempien tutkimusprojektien *ECVET reflector* (www.ecvet.net) ja *ECVET connexion* (www.ecvetconnexion.com) pohjalta.

ECVETin luonne ja mahdollisuudet

Euroopan komissiolla on ammatillisen koulutuksen alueella tukeva ja täydentävä tehtävä jäsenvaltioihin nähden: Euroopan perussopimuksen 149 artikla on sanamuodoltaan yhdenmukaistamiskielto, 150 artikla kieltää keskitetyn puuttumisen kansallisiin ammattikoulutusjärjestelmiin. Subsidiariteettiperiaatteen mukaisesti ECVET on suunniteltu järjestelmäksi, joka tukeutuu Euroopan jäsenvaltioiden vapaaehtoiseen osallistumiseen ja jonka päämääränä on läpinäkyvyys eri järjestelmien välillä ottaen huomioon ammatillista perus- ja lisäkoulutusta koskevat kansalliset lainsäädännöt.

ECVET on *suorituspisteiden keruu- ja siirtojärjestelmä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen piirissä*. Sen avulla voidaan jonkun henkilön ammatillisen koulutuksen alueella saavuttamat oppimistulokset dokumentoida ja todistaa yli ”systeemirajojen”.

- Tähtäimessä ovat erityisesti *kansallisten ammattikoulutusjärjestelmien rajat*. Oppijat saavat mahdollisuuden sisällyttää muissa Euroopan maissa suoritettuja koulutusjaksoja oman alkuperämaansa koulutukseen.
- Kysymyksessä on kuitenkin myös *oppijoiden liikkuvuuden edistäminen jonkin tietyn koulutusjärjestelmän sisällä, ts. vertikaalisen ja horisontaalisen läpäisevyyden*

varmistaminen eri osajärjestelmien välillä ja ennen kaikkea ammatillisen ja korkeakoulukoulutuksen välillä Euroopassa.

- Loppujen lopuksi myös *koulutusjärjestelmän ulkopuolella* olevat oppijat voivat hyötyä siitä. ECVET huomioi myös informaalin oppimisen tulokset (mukaan lukien työssä oppimisen), minkä vuoksi se tukee tämänmuotoisen oppimisen tunnustamista, sikäli kuin se on mahdollista kansallisen lainsäädännön puitteissa.

ECVET sallii ulkomailla saavutettujen oppimistulosten dokumentoinnin, validoinnin ja tunnustamisen – sekä formaalin ammattikoulutuksen että non-formaalin koulutuksen puitteissa. Se on yksilökeskeinen, ts. se perustuu yksittäisen henkilön saavuttamien tietojen, taitojen ja kompetenssien¹ validointiin, joka on pohjana niiden keruulle ja siirrolle.

Tämä oppimistulosten kautta kulkeva tie katsottiin tarpeelliseksi, koska ammattikoulutusjärjestelmät ja yksittäiset koulutuslinjat vaihtelevat suuresti verrattuna tilanteeseen korkean asteen koulutuksessa. Oppimistulokset kuvataan niin kutsuttuina yksikköinä eli *units*, joihin tiivistyvät eri tiedot, taidot ja kompetenssit ja joilla on kaksi tarkoitusta: perää:

- *Units*-yksikköjen määritelmä ilmoittaa hankittavat tiedot, taidot ja kompetenssit (kvalitatiivinen dimensio).
- Sille määrätään samalla tietty suorituspisteluku, joka painottaa yksikköä suhteessa ”täydellisiin kvalifikaatioihin” – huolimatta siitä, miten ne on määritelty kullakin kansallisella tasolla (kvantitatiivinen dimensio).

Units ovat siirrettäviä tai kerättäviä elementtejä ja mahdollistavat siten liikkuvuuden. Se, millä tavalla niitä voi *yhdistellä toisiinsa*, on säädeltävä kansallisesti samaan tapaan kuin esimerkiksi toimenkuvauksia tai ammatillisten koulujen opetussunnitelmia määritellään.

Oppijan näkökulmasta katsottuna suorituspisteiden keruuta ja siirtoa voitaisiin kuvata seuraavasti:

- Ulkomailla oleskelun aikana oppilas hankkii tietoja, taitoja ja kompetensseja yhden tai useamman yksikön muodossa. Oppimissuoritukset dokumentoidaan, siirretään ulkomailla oleskelun jälkeen ja luetaan hyväksi kansallisessa koulutuksessa. Uudet yksiköt lisätään sitä ennen hankittuihin yksikköihin.
- Yksiköt voidaan hankkia ammattikokemuksen tulosten validoinnin kautta kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa, joissa on olemassa vastaavat menetelmät. Ne voidaan sitten lukea hyväksi kussakin kansallisessa yhteydessä olemassa olevan kokonaiskvalifikaation puitteissa. Järjestelmään osallistuvat maat määrittelevät ”pätevän laitoksen”, jolla tarkoitetaan jäsenmaiden instituutioita, jotka myöntävät hyväksytyjä kvalifikaatioita (esim. eri viranomaiset, korkeakoulut jne.).

Ehdotuksesta järjestelmäksi

¹ Tietoja, taitoja ja kompetensseja käytetään tässä yhteydessä EQF:n (Eurooppalainen tutkintojen viitekehys) keskusteluasiakirjan mukaisesti.

ECVETin peruselementtien ja toimintatavan selostuksesta käy ilmi, että koko prosessissa ovat mukana monet kansalliset toimijat. Koulutuslaitosten, yritysten ja kansallisten viranomaisten väliset sopimukset ovat tarpeellisia.

ECVET-järjestelmän onkin sen vuoksi asetettava käyttöön koko joukko työkaluja ja tietovälineitä. Niitä on jo osittain kehitetty eurooppalaisessa yhteydessä ja otettu käyttöön kansallisella tasolla, kuten esimerkiksi EUROPASSI. Osittain tarvitaan erityisiä ECVET-työkaluja, joista jotkut ovat vielä kehitteillä.

- Niin kutsuttu *Memorandum of Understanding* on pääasiallisena työkaluna luonteeltaan vapaaehtoinen sopimus, joka solmitaan ammatillista koulutusta tarjoavien tahojen, kansallisten viranomaisten ja muiden asianomaisten elinten välillä kussakin osallistuvassa maassa. Sen tarkoituksena on saada aikaan molemminpuolista luottamusta säätelemällä pätevyyksien validointia ja tunnustamista koskevaa yhteistyötä yleisesti oppijoiden liikkuvuuden yhteydessä.
- *Oppimissopimuksen* allekirjoittavat kummankin asianomaisen maan koulutuslaitokset ja oppija. Siinä kuvataan kvalitatiivisesti ja kvantitatiivisesti liikkuvuusajanjakson aikana saavutettavat oppimistulokset ja sen allekirjoittavat sekä lähettävä että vastaanottava organisaatio että myös oppija itse.

ECVET-järjestelmää käsittelevän täydellisen käsikirjan on määrä olla käytettävissä vielä vuoden 2006 kuluessa.

[Yhteenveto Isabelle Le Mouillourin mukaan, Eurooppalainen suorituspistejärjestelmä ammatillista koulutusta varten: ajankohtainen tilanne ja tulevaisuuden näkymät]